

SMLOUVA O SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

MEZI

ČESKOU REPUBLIKOU

A

SPOJENÝMI STÁTY AMERICKÝMI

Česká republika a

Spojené státy americké, dále jen „smluvní státy“,

vedeny přáním upravit vztah mezi oběma státy v oblasti sociálního zabezpečení,

se dohodly takto:

ČÁST I Všeobecná ustanovení

Článek 1 Definice

1. Pro účely této smlouvy se:
 - a) „státním občanem“ rozumí,

ve vztahu k České republice, státní občan České republiky a

ve vztahu ke Spojeným státům, státní občan Spojených států, jak je definován v oddíle 101 Zákona o imigraci a státní příslušnosti, ve znění pozdějších předpisů;
 - b) „právními předpisy“ rozumí zákony a předpisy uvedené v článku 2 této smlouvy;
 - c) „příslušným úřadem“ rozumí,

ve vztahu k České republice, Ministerstvo práce a sociálních věcí a

ve vztahu ke Spojeným státům, komisař pro sociální zabezpečení;
 - d) „institucí“ rozumí orgán zodpovědný za provádění právních předpisů uvedených v článku 2;
 - e) „dobou pojištění“ rozumí doba placení příspěvků nebo doba příjmu ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti, jak ji jako dobu pojištění definují nebo uznávají právní předpisy, podle kterých byla tato doba získána, nebo jakákoli jiná doba, pokud ji tyto právní předpisy uznávají jako rovnocennou době pojištění a
 - f) „dávkou“ rozumí dávka stanovená právními předpisy uvedenými v článku 2 této smlouvy.
2. Ostatní výrazy nedefinované v tomto článku mají význam, který jim náleží podle používaných právních předpisů.

Článek 2 Věcný rozsah

1. Tato smlouva se vztahuje na právní předpisy:
 - a) ve vztahu ke Spojeným státům, právní předpisy, jimiž se řídí Federální plán starobního, pozůstalostního a invalidního pojištění,
 - hlava II Zákona o sociálním zabezpečení a předpisy, které k ní příslušejí, kromě oddílů 226, 226A a 228 uvedené hlavy a předpisů příslušejících k těmto oddílům a
 - kapitoly 2 a 21 Zákoníku o národních příjmech (Internal Revenue Code) z roku 1986 a předpisy příslušející k těmto kapitolám;
 - b) ve vztahu k České republice,
 - zákon o důchodovém pojištění a předpisy související s tímto zákonem a
 - zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a předpisy související s tímto zákonem.
2. Není-li v této smlouvě stanoveno jinak, při aplikaci právních předpisů uvedených v odstavci 1 tohoto článku se nepřihlíží k úmluvám nebo jiným mezinárodním smlouvám nebo nadnárodní úpravě týkající se sociálního zabezpečení, které jsou v platnosti mezi smluvním státem a třetím státem, ani k zákonům a předpisům vyhlášeným za účelem jejich provádění, s výjimkou těch jejich ustanovení, která upravují rozdělení pojistného břemene.
3. S výjimkou skutečnosti uvedené v následující větě se tato smlouva vztahuje také na právní předpisy, které pozměňují, doplňují nebo nahrazují právní předpisy uvedené v odstavci 1. Tato smlouva se vztahuje na budoucí právní předpisy smluvního státu, které stanoví nové kategorie poživatelů dávek nebo nové dávky podle právních předpisů tohoto smluvního státu, pokud příslušný úřad tohoto smluvního státu písemně do tří měsíců ode dne úředního vyhlášení nových právních předpisů neoznámí příslušnému úřadu druhého smluvního státu, že se žádné takové rozšíření smlouvy nezamýšlí.

Článek 3 Osobní rozsah

Tato smlouva se vztahuje na:

- a) osoby, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo obou smluvních států;
- b) další osoby ve vztahu k právům, která odvozují od osob uvedených v písm. a).

Článek 4 Rovnost zacházení

Osoby uvedené v článku 3, které bydlí na území smluvního státu, jsou postaveny na roveň státním občanům tohoto smluvního státu při používání jeho právních předpisů týkajících se nároku na dávky a na jejich výplatu.

Článek 5 Vývoz dávek

1. Není-li v této smlouvě stanoveno jinak, jakékoli ustanovení právních předpisů smluvního státu, které omezuje nárok na dávky nebo jejich výplatu pouze z toho důvodu, že daná osoba bydlí nebo se nachází mimo území uvedeného smluvního státu, se nepoužije u osob, které bydlí na území druhého smluvního státu.
2. Pokud právní předpisy smluvního státu stanoví nebo umožňují výplatu dávky do třetího státu, pak totéž platí pro dávku poskytovanou podle části III této smlouvy.

Článek 6 Stejně posuzování skutečností

Skutečnosti nebo události mající vliv na nárok, krácení, pozastavení či výši dávky, které nastaly na území jednoho smluvního státu, mají stejné právní účinky, jako by k nim došlo na území druhého smluvního státu.

ČÁST II Ustanovení o pojištění

Článek 7 Základní pravidlo

Není-li v této části stanoveno jinak, osoba činná na území jednoho smluvního státu jako zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná podléhá, pokud jde o tuto činnost, právním předpisům pouze tohoto smluvního státu.

Článek 8 Doplňující pravidla

1. Osoba obvykle zaměstnaná na území jednoho ze smluvních států zaměstnavatelem, který má místo činnosti na tomto území, která je tímto zaměstnavatelem vyslána na území druhého smluvního státu, aby tam pro něj dočasně vykonávala práci, podléhá právním předpisům výhradně prvního smluvního státu, jako kdyby vykonávala práci na jeho území za předpokladu, že doba vyslání na území druhého smluvního státu nepřesahuje pět let. Pro účely tohoto odstavce se zaměstnavatel a jeho dceřiná společnost nebo pobočka, tak jak jsou definovány v právních předpisech smluvního státu, odkud byl pracovník vyslán, považují za jednoho a téhož zaměstnavatele za předpokladu, že bez ohledu na tuto smlouvu by toto zaměstnání bylo pojištěno podle právních předpisů smluvního státu, odkud byl pracovník vyslán.

2. Odstavec 1 tohoto článku se použije i v případě, že osobu, která byla svým zaměstnavatelem vyslána z území smluvního státu na území třetího státu a která byla při zaměstnání na území třetího státu povinně pojištěna podle právních předpisů tohoto smluvního státu, tentýž zaměstnavatel následně vyšle z území třetího státu na území druhého smluvního státu.
3. Osoba, která obvykle vykonává samostatnou výdělečnou činnost na území jednoho smluvního státu a která dočasně přesune svou samostatnou výdělečnou činnost na území druhého smluvního státu, podléhá právním předpisům pouze prvního smluvního státu, pokud přepokládaná doba samostatné výdělečné činnosti na území druhého smluvního státu nepřesahuje pět let.
4. Cestující zaměstnanci leteckých společností, kteří vykonávají práci na územích obou smluvních stran, a kteří by jinak podléhali právním předpisům obou smluvních států, podléhají s ohledem na uvedenou práci právním předpisům pouze toho smluvního státu, na jehož území má společnost své hlavní sídlo. Pokud však tito zaměstnanci mají bydliště na území druhého smluvního státu, podléhají právním předpisům pouze tohoto státu.

Článek 9 Zaměstnání ve státních službách

1. Touto smlouvou nejsou dotčena ustanovení Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích z 18. dubna 1961 ani Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z 24. dubna 1963.
2. Státní občané smluvního státu, které zaměstnává vláda tohoto státu na území druhého smluvního státu, avšak na které se úmluvy uvedené v odstavci 1 tohoto článku nevztahují, podléhají právním předpisům pouze prvního smluvního státu. Pro účely tohoto odstavce zahrnuje zaměstnání vládou smluvního státu i zaměstnání jejím prostřednictvím.

Článek 10 Výjimky

Na žádost zaměstnance a jeho zaměstnavatele nebo osoby samostatně výdělečně činné se mohou příslušné úřady obou smluvních států, nebo jimi pověřené instituce, dohodnout na udělení výjimky z ustanovení této části ve vztahu k určitým osobám nebo kategoriím osob za předpokladu, že každá dotčená osoba bude podléhat právním předpisům jednoho ze smluvních států.

ČÁST III Ustanovení o dávkách

Článek 11 Dávky podle právních předpisů Spojených států

1. Pokud osoba získala alespoň šest čtvrtletí pojištění podle právních předpisů Spojených států, ale nemá dostatečné doby pojištění pro splnění podmínek nároku na dávky podle právních předpisů Spojených států, potom instituce Spojených států

vezme pro účely stanovení nároku na dávky podle tohoto článku v úvahu doby pojištění získané podle právních předpisů České republiky, které se nepřekrývají s dobami pojištění již získanými podle právních předpisů Spojených států.

2. Instrukce Spojených států při rozhodování o nároku na dávky podle odstavce 1 tohoto článku připisuje jedno čtvrtletí pojištění za každých započatých 90 dnů pojištění potvrzených institucí České republiky; žádné čtvrtletí pojištění se však nepřipisuje za jakékoli kalendářní čtvrtletí, které již bylo připsáno jako čtvrtletí pojištění podle právních předpisů Spojených států. Celkový počet čtvrtletí pojištění, které mají být připsány na rok, nepřekračuje čtyři. Nicméně instrukce Spojených států nevezme v úvahu doby pojištění získané před datem, od něhož mohou být podle jejich právních předpisů doby pojištění započítávány nejdříve.
3. Pokud se nárok na dávku podle právních předpisů Spojených států stanoví podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku, instrukce Spojených států vypočítá poměrnou základní pojistnou částku v souladu s právními předpisy Spojených států na základě a) průměrného výdělku osoby zohledněného výhradně podle právních předpisů Spojených států a b) poměru doby pojištění dané osoby podle právních předpisů Spojených států k celkové době pojištění v průběhu života, jak je stanoveno v souladu s právními předpisy Spojených států. Dávky splatné podle právních předpisů Spojených států se vypočtou jako poměr ze základní pojistné částky.
4. Nárok na dávku od Spojených států, který vyplývá z odstavce 1 tohoto článku, zaniká získáním dostatečných dob pojištění podle právních předpisů Spojených států pro stanovení nároku na rovnocennou nebo vyšší dávku bez potřeby použití odstavce 1 tohoto článku.

Článek 12

Dávky podle právních předpisů České republiky

1. Jsou-li podle právních předpisů České republiky splněny podmínky nároku na dávku i bez přihlídnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů Spojených států, stanoví instrukce České republiky dávku:
 - a) výlučně na základě dob pojištění získaných podle právních předpisů České republiky a rovněž
 - b) podle pravidel stanovených v odstavci 2 s výjimkou případu, kdy výsledek takového výpočtu by byl stejný nebo nižší, než výsledek výpočtu podle písmene a).
2. Pokud nárok na dávku podle právních předpisů České republiky může vzniknout pouze s přihlídnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů Spojených států, pak instrukce České republiky přihlídnou k dobám pojištění získaným podle právních předpisů Spojených států v rozsahu, ve kterém se nepřekrývají s dobami pojištění získanými podle právních předpisů České republiky a:
 - a) stanoví nejprve teoretickou výši dávky, která by náležela v případě, že by všechny doby pojištění byly získány podle právních předpisů České republiky a

- b) poté, na základě teoretické výše určené podle písmene a), stanoví skutečnou výši dávky podle poměru délky dob pojištění získaných podle právních předpisů České republiky k celkové době pojištění.

Instituce České republiky vezme při aplikaci ustanovení písm. a) tohoto odstavce za základ pro výpočet dávky v úvahu pouze příjmy dosažené v dobách pojištění získaných podle právních předpisů, které provádí. Tyto příjmy, s indexací podle právních předpisů České republiky, budou považovány za dosažené i v dobách pojištění získaných podle právních předpisů Spojených států, k nimž přihlíží při stanovení teoretické výše dávky.

3. Oprávněná osoba bude mít od instituce České republiky nárok na vyšší z dávek vypočtených podle odstavců 1 a 2.
4. Při aplikaci odstavce 2 tohoto článku instituce České republiky započte za každé čtvrtletí pojištění potvrzené institucí Spojených států 90 dnů pojištění. V případě, že jsou za 1 kalendářní rok potvrzena čtyři čtvrtletí pojištění, započte česká instituce plný počet dnů pojištění v daném kalendářním roce.
5. Nedosahuje-li doba pojištění získaná podle právních předpisů České republiky dvanácti měsíců a nevznikne-li na jejím základě nárok na dávku, instituce České republiky dávku nepřizná.
6. Český příslušný úřad může omezit použití ustanovení článku 6 ve prospěch určitých kategorií osob.
7. Podmínkou vzniku nároku na plný invalidní důchod osobám, které pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav vzniklý před dosažením 18 let věku nebyly účastny pojištění po potřebnou dobu, je trvalý pobyt na území České republiky.

ČÁST IV Různá ustanovení

Článek 13 Spolupráce příslušných úřadů

Příslušné úřady obou smluvních států:

- a) sjednají správní ujednání pro provádění této smlouvy;
- b) si navzájem sdělí informace týkající se opatření přijatých k provádění této smlouvy a
- c) si navzájem sdělí informace o všech změnách svých příslušných právních předpisů, které mohou mít vliv na provádění této smlouvy.

Článek 14 Vzájemná pomoc

Příslušné úřady a instituce smluvních států si v rámci jim náležejících pravomocí navzájem pomáhají při provádění této smlouvy. Tato pomoc je bezplatná s výhradou výjimek dohodnutých v rámci správního ujednání.

Článek 15 Ochrana vyměňovaných informací

Není-li ve vnitrostátních předpisech smluvního státu stanoveno jinak, informace o osobách, které jsou smluvnímu státu předávány v souladu s touto smlouvou druhým smluvním státem, se používají výhradně pro účely provádění této smlouvy. Tyto informace obdržené smluvním státem jsou spravovány podle vnitrostátních předpisů o ochraně osobních údajů tohoto smluvního státu.

Článek 16 Poplatky, legalizace a ověřování dokumentů

1. Pokud se v právních předpisech smluvního státu stanoví, že jakýkoli dokument, který se předkládá příslušnému úřadu nebo instituci uvedeného smluvního státu, je zcela nebo částečně osvobozen od poplatků včetně konzulárních a správních poplatků, pak se toto osvobození také vztahuje na obdobné dokumenty, které se předkládají příslušnému úřadu nebo instituci druhého smluvního státu při provádění této smlouvy.
2. Dokumenty a potvrzení předkládané pro účely provádění této smlouvy jsou vyňaty z požadavků na legalizaci diplomatickými nebo konzulárními úřady.
3. Kopie dokumentů ověřené jako pravé a přesné kopie institucí jednoho smluvního státu přijímá instituce druhého smluvního státu jako pravé a přesné kopie bez dalšího ověřování. Instituce každého smluvního státu je však konečným posuzovatelem průkazní hodnoty dokladu, který mu byl předložen z jakéhokoli zdroje.

Článek 17 Komunikace a používání jazyků

1. Příslušné úřady a instituce smluvních států mohou vzájemně a s jakoukoli osobou komunikovat přímo bez ohledu na to, kde má tato osoba bydliště, kdykoli je to nezbytné pro provádění této smlouvy.
2. Příslušný úřad nebo instituce smluvního státu nemůže odmítnout žádost nebo dokument pouze z důvodu, že je v jazyce druhého smluvního státu.

Článek 18 Žádosti o dávky

1. Písemná žádost o dávky podaná instituci jednoho smluvního státu chrání práva žadatelů a považuje se za žádost podanou podle právních předpisů druhého smluvního státu, jestliže žadatel:
 - a) požaduje, aby jeho žádost byla považována za žádost podle právních předpisů druhého smluvního státu, nebo, není-li takového požadavku,
 - b) poskytuje informace svědčící o tom, že doby pojištění byly získány podle právních předpisů druhého smluvního státu.
2. Žadatel může požádat, aby jeho žádost nebyla považována za žádost podanou podle právních předpisů druhého smluvního státu, případně aby byla ve druhém smluvním státě účinná od jiného data, za podmínek a v souladu s právními předpisy druhého smluvního státu.
3. Ustanovení části III této smlouvy se vztahují pouze na dávky, o něž bylo požádáno v den, kdy tato smlouva vstoupí v platnost, nebo po tomto dni.

Článek 19 Opravné prostředky

Písemné opravné prostředky proti rozhodnutí, které učinila instituce jednoho smluvního státu, je možné účinně podat u instituce kteréhokoli smluvního státu. O opravném prostředku se rozhoduje podle postupu a právních předpisů smluvního státu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Článek 20 Předávání žádostí, oznámení a písemných opravných prostředků

1. Ve všech případech, na něž se vztahují ustanovení článků 18 a 19 této smlouvy, instituce, jíž byly žádosti, oznámení nebo písemné opravné prostředky předloženy, uvede na dokumentech datum přijetí a postoupí je bez prodlení instituci druhého smluvního státu.
2. Veškeré žádosti, oznámení nebo písemné opravné prostředky, které musejí být podle právních předpisů jednoho smluvního státu předloženy v předepsané lhůtě u instituce tohoto smluvního státu, avšak namísto toho byly v téže lhůtě předloženy instituci druhého smluvního státu, se považují za předložené včas.

Článek 21 Měna plateb

1. Platby podle této smlouvy je možné provádět v měně smluvního státu, který platby provádí, nebo v jiné volně směnitelné měně.
2. V případě, že kterýkoli ze smluvních států přijme ustanovení směřující k omezení

směny nebo vývozu měn, vlády obou smluvních států neprodleně přijmou opatření nezbytná k zajištění převodu částek, které mají být vyplaceny podle této smlouvy.

Článek 22 Řešení sporů

Veškeré spory týkající se výkladu nebo provádění této smlouvy se řeší jednáním mezi příslušnými úřady.

ČÁST V Přechodná a závěrečná ustanovení

Článek 23 Přechodná ustanovení

1. Tato smlouva nezakládá žádný nárok na výplatu dávky za jakoukoli dobu před vstupem této smlouvy v platnost, ani jednorázové dávky v případě úmrtí, pokud daná osoba zemřela před vstupem této smlouvy v platnost.
2. Při rozhodování o nároku na dávky podle této smlouvy se berou v úvahu doby pojištění získané podle právních předpisů kteréhokoli ze smluvních států a jiné události, které nastaly před vstupem této smlouvy v platnost.
3. Při používání odst. 1 a 3 článku 8 této smlouvy v případě osob, které na území smluvního státu vykonávaly činnost jako zaměstnané nebo samostatně výdělečně činné osoby přede dnem vstupu této smlouvy v platnost, se má za to, že tato činnost byla zahájena dnem vstupu této smlouvy v platnost.

Článek 24 Dřívější rozhodnutí

1. Rozhodnutí týkající se nároku na dávky, která byla učiněna před vstupem této smlouvy v platnost, neodporují používání této smlouvy.
2. Uplatňování této smlouvy nesmí vést ke snížení výše dávky, na niž byl přiznán nárok před jejím vstupem v platnost.

Článek 25 Vstup v platnost

Tato smlouva vstoupí v platnost prvého dne třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž si smluvní státy vzájemně písemně oznámí, že byly splněny všechny nezbytné zákonné a ústavní podmínky pro vstup této smlouvy v platnost.

Článek 26
Platnost, změny a ukončení platnosti smlouvy

1. Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.
2. Tuto smlouvu je v budoucnu možné pozměnit doplňkovými smlouvami, které se od svého vstupu v platnost budou považovat za nedílnou součást této smlouvy.
3. Tato smlouva může být vypovězena každým smluvním státem doručením písemného oznámení o její výpovědi druhému smluvnímu státu. V případě výpovědi zůstane smlouva v platnosti až do doby uplynutí kalendářního roku následujícího po roce, v němž bylo písemné oznámení o výpovědi jednoho smluvního státu doručeno druhému smluvnímu státu.
4. Bude-li tato smlouva vypovězena, práva týkající se nároku na dávky nebo výplaty dávek nabytá podle této smlouvy zůstanou zachována. Smluvní státy přijmou opatření o nárocích v průběhu jejich nabývání.

Na důkaz čehož níže podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tuto smlouvu.

Dáno v *Praze* dne *7. září 2007* ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a anglickém, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za Českou republiku

Petr Nečas, v.r.

Za Spojené státy americké

Richard W. Graber, v.r.